

С. І. Брус

Страхування державне

СТРАХУВАННЯ ДЕРЖАВНЕ

— одна з організаційних форм *страхування*, при якій страховиком є державна організація. С. д. відіграє важливу роль у підтриманні соціальної стабільності, забезпечує фінансовий захист для громадян у випадку непередбачуваних обставин. У ринковій економіці велике значення мають приватне страхування і взаємне страхування. Форми С. д. — соціальне страхування та державне медичне страхування. Соціальне страхування передбачає систему захисту громадян від соціальних ризиків, таких як хвороби, безробіття, старість, інвалідність. Деякі країни мають систему державного медичного страхування. Створення *страхового фонду* відбувається за рахунок податків та спеціалізованих внесків. Відповідно до цього розрізняють бюджетну модель та систему внесків. Бюджетна модель передбачає гарантування та отримання страхових послуг незалежно від економічного стану громадянина, держава фінансує страхування через податкову систему. Система внесків передбачає сплату внесків до фондів соціального страхування, які потім використовують для виплат страхових компенсацій. Інколи органи С. д. співпрацюють із приватними страховими компаніями для розширення послуг і покриття. У СРСР існувала монополія держави на всі види страхових послуг і не було вільного ринкового формату. Після відновлення Україною незалежності 1991 та переходу до ринкових відносин почала формуватися нова система страхування, що поєднувала приватні та державні ініціативи. Нині в Україні діє система загальнообов'язкового державного соціального страхування, сформована у середині 2000-х рр. До неї входять: страхування на випадок безробіття, страхування від нещасних випадків на виробництві, страхування на випадок тимчасової втрати працездатності, страхування по віку (*пенсійне страхування*). С. д. також охоплює страхові програми для секторів, пов'язаних із національною безпекою (військовослужбовці, поліція, працівники інших правоохоронних органів) і з підвищеними професійними ризиками (працівники Державної служби України з надзвичайних ситуацій). Сучасні тенденції розвитку С. д.: цифровізація страхових послуг, покращення фінансової грамотності населення у сфері страхування, вдосконалення адміністрування діючої системи загальнообов'язкового С. д., співпраця державного і приватного страхових секторів. В Україні впроваджують технології, що спрощують доступ до страхових послуг,

використовують онлайн платформи, автоматизують подачу заявок і виплат страхових компенсацій.

Рекомендована література

1. Кириленко О. П. Соціальне страхування: Підруч. Т., 2016;
2. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Занфірова Т. А., Аркатов Я. А. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні: сучасний стан та стратегія розвитку. Х., 2017;
3. Зеленська М. В., Завада О. Г. Роль загальнообов'язкового державного соціального страхування в державному управлінні // Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 17.

Бібліографічний опис:

Страхування державне / С. І. Брус // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890707>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).